

Izhaja vsak delavnik popoldne

GENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVICAS

Uredništvo in upravnštvo v Kopitarjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
upravnštva Štev. 325

GENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

8 milijard!

Belgrad, 11. marca. Državni proračun za tekoče leto izkazuje nad osem milijard dinarjev izdatkov. Medtem ko so lani znašali izdatki le štiri milijarde dinarjev, se je letos ta vsota podvojila. V prvi vrsti obremenjuje naš proračun vojska. Vojni minister zahteva vedno novih kreditov. Lani je od štirih milijard šlo za vojsko skoro 1½. V istem razmerju bi letos vojska požrla kar tri milijarde. Samo enoletne obresti od te ogromne vsote treh milijard, ki gre za armado, znašajo nad 200 milijonov dinarjev, ali nad 800 milijonov — tedaj blizu ene milijarde kron. Znesek obresti od samo vojnih izdatkov bi zadoščal, da bi se vse jugoslovanske delavske družine en mesec z njim preživljale.

Osem milijard je vsota, ki jo morda pojмимо, če jo razdelimo na prebivalstvo cele države. Na vsakega človeka obeh spolov, od novorojenčka do starčka, pride od te vsote 666 dinarjev ali 2664 kron na leto. Tedaj 2664 kron na leto bo moral na davkih plačati vsak dojenček. In 1000 K od tega bo vsak, tudi dojenček in starček, moral plačati na leto le za vojaščino. To so ogromne številke, ki jih je treba temeljito znižati, če nečemo vsi skupaj poginiti. Vlada obljublja, da se bodo postavke znižale. Ali tudi postavke za vojsko? Dokler bodo v Parizu mešetarili z našimi kostmi in denarjem francoski kupljenci, toliko časa ne bo boljše. — Ljudstvu pa naj te številke odpro oči!

Referendum.

Volja ljudstva v zakonodaji.

(Iz govora poslanca dr. Šimraka.)

Kakor smo že poročali, je Jugoslovanski klub v ustavnem odboru med drugim predlagal tudi ljudsko glasovanje ali referendum, t. j. pravico ljudstva, da neposredno posega v zakonodajo. Dotične tri predloge Jugoslovanskega kluba smo že objavili. Utemeljeval jih je poslanec dr. Šimrak.

Iz njegovega govora navajamo v naslednjem nekaj najvažnejših mest.

Pokazalo se je — je rekel dr. Šimrak — da se stranke in poslanci ne drže vselej programa, s katerim so šle v volivni boj. Tako so ob zadnjih volitvah razni kandidati, ko so videli republikansko razpoloženje med volivci, govorili ljudem, da so tudi oni republikanci in da bodo tudi v konstituantni glasovali za republiko. V resnici pa so bili in ostali monarhisti. Zopet drugi so se ob volitvah izjavljali za zakonodavno avtonomijo pokrajin, ko so pa prišli v ustavotvorno skupščino, so se postavili na čisto drugo — centralistično stališče. Nekateri kandidati, ki so bili v svojih krogih znani kot svobodomislci, so na svojih volivnih potovanjih po deželi pozdravljali na Hrvatskem volivce s »Hvaljen Jezus in Marija!«, v Srbiji pa s »Pomozi Bogu!« in naglašali, kako oni niso proti veri in kako ljubijo cerkev; ko so pa prišli semkaj, so svoje prepričanje usmerili zopet v svobodomiselnem pravcu.

Sploh morejo posamezne stranke tekom zakonodajnega dela v narodnem predstavništvu zavzeti nova stališča, podati nove zakone in zakonske predloge, ki morda niso bili predvideni v njihovem

programu. Narodno predstavništvo je sam nosilec zakonodajne oblasti, ki je pa ne vrši suvereno, ampak pod nadzorstvom volivcev. Zato mora ljudstvo imeti neposredni vpliv na zakonodajo.

To se more doseči na dva načina: eden je referendum, drugi pa iniciativa.

KAJ JE REFERENDUM?

Referendum pomeni, da parlament kot pooblaščenec naroda ne more sprejeti gotovih državnih zakonov razen ad referendum, t. j. pod pogojem, da o njih glasujejo volilci ter jih sprejmejo ali odklonijo. Referendum more biti prvič obvezen; tedaj se v ustavi določijo zakoni, o katerih mora ljudstvo glasovati prej, nego morejo dobiti zakonodajno moč. Drugič fakultativen — dopusten, ako v ustavi ni predpisano, kateri zakonski načrti se morajo predložiti ljudstvu na glasovanje, nego ako to velja za vsak zakon, o katerem se pod gotovimi pogoji zahteva glasovanje volivcev. Tretejč more imeti referendum svetodajni značaj; tedaj se ljudstvu ne predlagajo na glasovanje zakoni, ki jih je parlament izdelal, nego se pozovejo volivci, da preje, nego začne parlament razpravljati o kakem zakonskem načrtu, povedo, ali pristajajo na dotični nameravani zakon ali ne.

KAJ JE LJUDSKA INICIATIVA?

Pod ljudsko iniciativo razumemo pravico volivcev, da predlagajo parlamentu gotove zakonske načrte.

vredna, da ti jo pokloni hladno, vzvišen človek. Smatraš me vzvišenim in hladnim — in taka je ljubezen, ki se ti jo drzno položi na oltar — sprejeti jo moreš brez najmanjše rdečice.

»Ime ji je prijateljstvo«, je odvrnila Jona; njen odgovor je bil nedolžen — a se je glasil kakor zavrnitev človeka, ki se zaveda, kaj namerava oni, ki je govoril.

»Prijateljstvo!« je rekel Arbak strastno. »Ne, to je beseda prepogosto onečasena, da bi se vporabljala za tako sveto čustvo. Prijateljstvo! To je vez, ki veže bedake in lopove! Prijateljstvo! To je vez, ki združuje veterinarska srca kakovega Glavka ali Klodija! Prijateljstvo! Ne, zakaj to je nagnjenje tega sveta, preprostih navad in umazanih simpatij; čustvo pa, ki jaz govorim o njem, je povzelo od zvezd, ima v sebi sebi ono lajnistveno, neizrekljivo hrepenenje, ki ga občutimo, kadar zremo nanje — ono peče, a vendar čisti — ono je oljnata svetilka v vazi iz alabastra, ki razžariva blagodišeče vonje, a sveti samo skozi najčistejše posode. Ne, ni ljubezen, pa tudi ni prijateljstvo, kar čuti Arbak do Jone. Ne daj temu nikakega imena — zemlja nima imena za to — ono ni od zemlje — čemu bi ga oskrnjal s pozemskimi nazivi in s pozemskimi mislimi?«

Se nikoli se Arbak ni drznil tako daleč, vendar je korak za korakom čutil tla pod seboj; zavedal se je, da je govoril nekaj, kar bi v naših časih afektiranega platonizma nedvomno ganilo ušesa krasotice, a je bilo za one čase čudno in nenavadno, ker ni bilo mogoče z njim združiti nobene točne misli, od katerega bi lahko neopaženo šel dalje ali se umaknil, kakor bi pač upanje vzpodbujalo ali bojazen odvrčalo. Jona je vsa trepetala, da

Ta dva načina ljudske vdeležbe v zakonodaji sta najboljša sredstvo za politično in socialno vzgojo naroda. Obenem je s tem zagotovljeno nadzorstvo nad parlamentom in nad vlado. To je potrebno posebno v današnjem času, ko se more zgo-

dit, da vlada manjšina in hoče izvajati svojo voljo. Zgled za to imamo pravkar pred seboj v tej skupščini, kjer volja ljudstva ne prihaja do izraza, kjer se najprej glasuje o vladnem predlogu ter se vsi ostali predlogi smatrajo za odklonjene.

Revolucija v Rusiji.

Zapadni kapitalisti so se že okoristili.

Francija je revolucijo v Rusiji že izrabila. Francoski pomorščaki so se izkrkali v Revalu in zasedli menda tudi Narvo, kjer so zasegli zaloge živil in orožja. Da bodo zdaj temu zgledu sledili še drugi ropi željni sosedi in bivši »zavezniki« Rusije, o tem ni dvoma. Poljska bo našla povod, da prekine mirovna pogajanja z Rusijo, Rumuni se bodo pripravljali na roparsko ekspedicijo do Odese, Anglija bo hotela zasedati Batum, Japonci pa že itak sede v Vladivostoku.

Če se posreči strmoglaviti sovjet, bo veliko odvisno od tega, kdo prevzame vlado. Ako Kerenski ali pa Černov, nimamo nič dobrega upati. Kerenski je nesamostojen, odvisen od Francozov; Černov pa nestalni frazer, poln projektov; oba brez tal v ljudstvu. Slabo znamenje je, da sta signal za vstajo dala Kerenski in Černov iz Pariza. Če revolucija ni prišla iz globin mas, bo Rusija spet torišče divjih strankarskih bojev, od katerih bodo imele dobiček le tuje valesile in — kronštatski matrozi, ki bodo dobivali spet večje porcije.

Uboga, nesrečna Rusija!

REVOLUCIJA — DELO PARISKIH EMIGRANTOV.

Komitez bivših članov dume v Parizu izjavlja, da je revolucija v Rusiji delo menjševikov. Pravzaprav sta dala signal Kerenski, ki se je kot socialrevolucioner pridružil menjševiku Černovu, da si pribori nazaj vlast. V Parizu je obstojal posebni odbor za revolucijo, ki je zadnje mesece v tajnih sejah izdelal načrt.

»Chicago Tribune« poroča, da so dobili kronštatski matrozi signal za vstajo potom radiotelegrafiranih šifer iz Pariza. Boljševiki niso napačno uganili, da so jim skuhalo to juho njihovi smrtni sovražniki, menjševiki, s pomočjo Francije.

Boljševikom pa je zadal smrtni udarec Trockij, ki je hotel zadeti delavsko koalicijsko svobodo. Da ni to storil, bi se menjševiški načrt ne bil posrečil, ker upor kronštatskih matrozov, ki so znani kot najslabši element, je sam na sebi malo

pomemben pojav razvračenih malkontentov.

RDEČA ARMADA ODPADA?

Po francoskih poročilih so prešli dozdaj k revolucionarjem 55. pehotna divizija in 2., 6. ter 52. divizija delavske armade. Veliko odpadov se pojavlja tudi v 15. in 16. zboru med Petrogradom in Pskovom.

Najbolj odpadajo častniki, in so bili že mnogi, zlasti iz krogov generalnega štaba, ustreljeni.

KERENSKIJ.

9. t. m. je dospel v Reval Kerenski iz Pariza. Kerenski namerava voditi poslednjo fazo odločilnega boja zoper boljševike.

BRUSILOV VRHOVNI POVELJNIK SOVJETSKE CET.

Londonska poročila pravijo, da je sovjet imenoval za vrhovnega poveljnika rdeče armade generala Brusilova. Brusilov se je podal v petropavlovsko trdnjavo, kjer se nahajata tudi Trockij in Zinovjev.

MONARHISTIČNE INTRIGE.

Obče nerazpoloženje mas in nestrankarske inteligence proti splošno obsovanemu Kerenskemu uporabljajo glasom poročil iz Švedske in Finske monarhisti, zlasti na jugu Rusije in na Uralu, da agitirajo med kmetskim ljudstvom za povratek Mihaila Aleksandroviča. Proti socialrevolucionarjem in menjševikom so tudi druge meščanske stranke, zlasti kadeti. Zdi se, da gre Rusija nasproti novim ljutim strankarskim bojem.

RAZNA POROČILA.

Medtem ko poročila iz ententnih virov pravijo, da je vstaja povsod zmagovita, pa sovjet poroča le o kronštatskih vstajah. Varšavska poročila govorijo o bojih v Moskvi, o krvi in požaru v Petrogradu, o pretrganih zvezah med Harkovom in Kijevom iz Revala poročajo ententni viri, da so boljševiki pregnani iz mest Orel Harkov in Kijev. Vendar tudi ti viri vedo povedati, da se boljševiki pripravljajo na udarec proti Kronštatu.

LDU Pariz, 11. marca. (Brezlično.) Po vesteh, ki so dosepele iz Kronštada, je bilo mesto trikrat napadeno, pa je odbilo vse tri napade.

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

Bilo je četrti dan izza zaključka prve knjige, ko sta Arbak in Jona sedela skupaj. »Pajčolan nosi doma«, je rekel Egiptčan; »to pa ni lepo do onih, ki jih počastiš s svojim prijateljstvom.«

»Pa kaj je to Arbak«, je odgovorila Jona, ki si je v resnici zakrila obraz s pajčolanom, da skrije od plakanja zardele oči, »kaj je to Arbak, ki zre zgolj na duha?«

»Ne zrem samo na duha«, je odvrnil Egiptčan; »pokaži mi tedaj obraz — na njem ga namreč morem videti.«

»Galanten postajaš v pompejskem ozračju«, je rekla Jona prisiljeno veselo.

»Mar misliš, lepa Jona, da sem šele v Pompejih se naučil ceniti te?« Glas se je tresel Egiptčanu — umolknil je za hip, zatem pa je nadaljeval.

»Je ljubezen, krasna Grkinja, ki ni ljubezen samo veselih, lahkomiselnih, mladih ljudi — je ljubezen, ki ne vidi z očmi, ki ne sliši z ušesi, ampak, ki se je pri nji duša zagledala v dušo. Rojak svojih prednikov, Platon, je sanjal o taki ljubezni in njegovi učenci so jo skušali posnemati. Ampak to je ljubezen, ki ni za navadno ljudstvo, to je ljubezen, ki so jo zmožne zgolj vzvišene, plemenite narave, ljubezen, ki nima nič skupnega s simpatijami in vezmi navadnega nagnjenja — gube v obrazu je ne zavračajo, preprostost obličja je ne straši; to je res, da hoče mladost, ampak hoče jo samo v svežosti čutil; res je, da zahteva lepoto, ampak to je lepota misli, lepota duha. Takta je ljubezen, Jona, ki je

si ni vedela zakaj. Pajčolan ji je zakrival obličje in skrival izraz, ki bi hipoma potrl in razjaril Egiptčana, da bi ga videl. Se nikoli ji v resnici ni bil tako neprijeten — harmonična izpremenjava najbolj prepričevalnega glasu, ki je kdaj prikrival zločeste misli, ji je neprijetno vznemela v ušesih. Vsa njena duša je bila še vedno polna Glavkove podobe in nežni glasovi iz ust drugega so jo razgorčili in prestrašili. Vseeno pa ni mislila, da bi za njegovimi besedami prežala kakošna bolj goreča strast kot platonizem, kakor ga je Arbak omenjal.

Zeleč takoj zasukati razgovor mu je radi tega odgovorila hladno in malomarno: »Ako počasti Arbak kogarkoli s čustvom spoštovanja, je povsem naravno, da mora njegova vzvišena modrost po svoje prevečati to čustvo, je naravno, da mora njegovo prijateljstvo biti čistejše od prijateljstva drugih, kojih namene in zmote ne izvoli deliti. Ampak povej mi, Arbak, ali si zadnje čase videl mojega brata? Ze več dni me ni obiskal in ko sem ga poslednjikrat videla, me je njegovo vedenje močno vznemirilo. Bojim se, da ne bi bil vse prenapljen pri svoji strogi izvolitvi poklica in da se kesa neprekosljivga koraka.«

»Ne boj se, Jona«, je odvrnil Egiptčan. »Res, da je bil nekaj časa sem potrt in otožen; obšli so ga oni dvomi, ki radi mučijo človeka tako goreče pravijo ki vedno kipi in vre in trepete med razburjenostjo in utrujenostjo. Pa prišel je, Jona, v svojem strahu, v svoji bednosti k meni, poiskal je človeka, ki ga ljubi in pomiluje. In pomiril sem mu duha, mu pregnal dvome, ga popeljal od praga modrosti v njeno svetlobo, in pred veličastvom te boginje se mu je duša pomirila in potolažila. Ne boj se, ne bo se več kesal; oni,

ki se zaupajo Arbaku, se nikdar ne pokesajo več kot za trenutke.«

»Z radostjo me navdajaš«, je odgovorila Jona. »Moj dragi brat! Srečna sem, da je zadovoljen.«

Razgovor se je na to zasukal na manj važne reči. Egiptčan se je trudil, da bi vzbudil dopadajenje, ponižal se je celo, da je zabaval. Jona je bila, pozabivši na neugoden utisek poprečnih njegovih besedi, vzlic svojji žalosti očarana po njegovem duhu. Njeno vedenje je postalo nepriljubeno njeno govorjenje gladko. In Arbak, ki je samo prežal na ugodno priliko, se je je sedaj urno oprijel.

»Se nikoli«, je rekel, »nisi videla notranjosti mojega doma; nemara bi ti bilo všeč, če bi ga. V njem je nekaj soban, ki bi ti utegule pojasniti marsikaj, kar si me večkrat protila, da bi ti opisal — notranjostno egiptčanske hiše. To je, da ob bornem, majhnem razmerju rimskega stavbarstva ne boš videla masivne moči, ogromne prostornosti, orjaškega veličastja, niti preproste zgradbe tebskih ali memfiških palač; vseeno pa je to nekaj, kar ti more podati nekoliko pojma o oni starodavni civilizaciji, ki je dala svetu omiko. Posveti toraj resnemu prijatelju svoje mladosti enega teh jasnih poletnih večerov in daj, da se bom mogoč poskušal, da je obudovana Jona počastila s svojo navzočnostjo moje mračno bivališče.«

Ne poznavajoč brezbožnosti njegove hiše, ne sluteč nevarnost, ki so jo čakale, je Jona radevolje sprejela povabilo. Naslednji večer je bil določen za obisk in Egiptčan je odšel z resnobnim obrazom pa sreem, ki je močno utripalo od silnega, hudobnega veselja. Komaj pa je odšel se je oglašil drug obiskovalec — ampak vrtno se h Glavku.

Protestni shod.

Somišljeniki! Nasprotniki kršćanske misli so začeli kulturni boj. Zaslužiti hočejo Cerkev, razkristijaniti solo. Največje nasilje delajo verski svobodni kršćanskih staršev. Stopnjema hočejo uresničiti svoje namene. Kršćansko ljudstvo, dvigni se v obrambo svojih svetinj! Zberi se na protestnem shodu, ki bo

v nedeljo, 13. marca ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Union.

Govorili bodo: urednik Smodej, poslanec dr. Gosar in Franc Borc.

NACELSTVO S. L. S.

Kaj pa to?

Znani dr. Manko Gagliardi, ki je kot avstrijski častnik bil v vohunski službi, priobčuje v 105. št. »Grazer Volksblatt« odprto pismo na ministrskega predsednika Pašića, v katerem se pritožuje nad napadi na njegovo osebo v Pribičevićem »Agr. Tagblattu«. Iz tega pisma navajamo naslednji zagonetni odstavek:

»Imam Vam pa še nekaj povedati, kar Vam bo osebno morda manj znano, nego gospodu Pribičeviću in Vas bo zato morda tudi zanimalo. Po prevratu se je našel na vojaškem poveljstvu v Zagrebu seznam konfidentov, kar so veslebi pozdravili z zmagovitim krikom, češ sedaj pa imamo v rokah vse »izdajalce«. A začudo ni bilo nič iz tega. Poltretje leto je že preteklo, a do današnjega dne še niso našli poguma, da objavijo imena konfidentov, kajti gospodje zelo dobro vedo — in mislim, da je to za Vas, gospod ministrski predsednik, novo — da gotove, po tem seznamu kompromitirane osebnosti še danes sede na vodilnih mestih, torej v Vaši neposredni bližini in meni očitajo, da sem za avstrijske oblasti vršil vohunske posle. Ali se gospodje v obližju Vašega ministrskega tovariša gosp. Pribičevića ne spominjajo, kolikokrat so mi delali globoke poklone, ko so se od mene, avstrijskega vohunskega častnika, sprejemali denar in protekcijo za obvestila, ki so mi jih dajali navadno v neki gotovi hiši na Jelačičevem trgu v Zagrebu? A Vi, gospod ministrski predsednik, ste v prijetnem položaju, da morete brez drugega dobiti vsako pojasnilo. Ali tu ne bi kazalo, da se za stvar zanimate in od gospoda Pribičevića zahtevate natančnejših pojasnil? Mislim, da bi zvedeli marsikaj zanimivega.«

Kdor je v zadnjem času zasledoval Bošnjakovo afero, bo po tem pismu postal še prav radoveden na tisto tajnostno konfidentsko listo v Zagrebu. Besedo ima sedaj g. Pribičević.

Dežele naj ostanejo!

Tudi med demokrati se žuje to mnenje.

LDU Belgrad, 11. marca. (ZNU) Na današnji seji ustavnega odseka se je vprašanje vojnih sodišč odgodilo, ker vojni minister ni hotel pristati na to, da bi se vojaška sodišča tako uredila, kakor redna. Pri debati o členu 62 (oblastvena ureditev države) je nastopil poslanec dr. Miladinović za samostojnost Srema, ki se ne more držati v skupnosti s Hrvatsko in in Slavonijo. Napada Zagreb, češ da je to uradniško mesto in pravi, da namerava narodni klub razdeliti državo v sedem držav, kar bi pa bilo povsem nepravilno. On zahteva centralizem. Posl. Gjonović zahteva, da se ne sme ozirati na zgodovino in da se mora ustvariti za vsa država enotno zakonodajstvo. Dr. Laza Marković zahteva edinstveno državo in samoupravo. Posl. Voja Veljković zahteva, naj se uredi država brez ozira na zemljepisne in zgodovinske razmere in naj se ne ozira na zgodovinske in plemenske momente. Posl. Juraj Demetrović se strinja s predlogom predgovornika in zahteva, naj današnje županije, občine in srezji ostanejo, manjše občine pa naj se same odločijo, kam hočejo pripadati. Zahteva, da se obdrže sedanje pokrajinske administracije, ker je treba računati z eventualno nezadovoljnostjo naroda, če bi se napravila parcelacija.

Posl. dr. Surmin pravi, da hoče narodni klub edinstveno nedeljno državo, ki ne dopušča nobenih protivnih tendenc. Dalmacija se more iz gospodarskih in prometnih razlogov priključiti Hrvatski, ako hoče. Dokazuje potrebo večjih pokrajin in smatra, da tega vprašanja, ki je tako važno, ne smejo reševati samo demokrati. Iz govora posl. Demetrovića je razvidno, da tudi nekateri demokrati uvidijo, da je obstoj države nemogoč, če se izvede člen 62 tako, kakor ga je predlagala vlada. Minister za konstituanto predlaga, naj bi to vprašanje pretresal poseben pododsek,

Vesnič odstopil kot poslanec.

LDU Belgrad, 11. marca. (ZNU) Bivši predsednik ministrskega sveta dr. Vesnić je dne 5. februarja poslal predsedniku konstituante iz Mentone pismo, v katerem izjavlja, da podaja ostavko kot narodni poslanec za tuzlanski okraj. Predsednik konstituante je takoj brzojavil tuzlanskemu protu Matiju Popoviću, naj pride v ustavotvorno skupščino, da položi svojo prisego in prevzame namesto dr. Vesnića dolžnosti narodnega poslanca.

Radikalci za centralizem.

LDU Belgrad, 11. marca. (ZNU) Radikalni klub je na svoji današnji seji razpravljal o samoupravnih oblasteh. Klub ostane pri svoji administrativni razdelitvi po občinah, srezih in okrožjih, ki bodo večji kakor so doslej. Oblasti se ustanavljajo samo na gospodarski podlagi in bodo imele svoje skupščine in več pravic, kakor dosedanje upravne enote.

Ententa in Nemčija.

LDU Washington, 11. marca. (Havas.) Amerikanske čete ob Renu se ne vdeležo pobiranja carine ob Renu. Sicer pa ameriška vlada ne bo delala nobenih težkoč v novi evropski politiki.

LDU London, 11. marca. (Wolff.) V spodnji zbornici je izjavil Lloyd George: Ne moglo bi biti večje nevarnosti, kakor če bi se prebivalstvo Nemčije in Avstrije tiralo v obup. Jaz sem gotovo zadnji, ki ga tiram v obup. Preverjen sem, da bi Nemčija lažje presojala svoj problem, če bi zavezniki jasno izjavili, da za nobeno ceno ne popuste. Nemčija mora plačati do najskerajnje meje možnosti. Nemčija do londonske konference ni bila prepričana, da je potrebno, da poplača svoje dolge. Da bi se prepričala, so zavezniki izvedli zasedbo.

LDU Praga, 11. marca. (DunKU) V poslanski zbornici se je razpravljalo o poročilu preiskovalnega odseka za kromparske dogodke, pri čemer je prišlo do velikega razgrajanja. Končno se je poročilo vzelo na znanje.

Politični dogodki.

+ Namen je dosežen. Te dni poročajo listi, da so belgrajske oblasti vrnille komunistom ves arhiv, ki je bil svoječasi zaplenjen. Obenem se je razglasilo, da o kakem nameravanem komunističnem puču, ki ga je svoj čas vlada »iznašala«, ni govora. Tedaj je vlada ta »puč« v uporabi za to, da je razpustila komunistične organizacije ter zapretila z enakimi sredstvi vsem drugim organizacijam. Konec vsega pa je bil sklep vlade, da strokovne delavske organizacije pridejo pod vladno kontrolo. Sedaj je jasno, da je bil »puč« izmišljen z namenom, da vlada dobi pod kontrolo vse delavske organizacije. Teh se namreč kapitalizem, čegar orodje je sedanja vlada, boji. Za sedaj je dosežen namen. Za kako dolgo?

+ Kdo ne spoštuje zakona. Čl. 16. volivnega zakona za konstituanto določa, da morajo vsi poslanci, ki sede v bankah, katere so od države privilegirane ali ki imajo posle z državo, tekom treh dni po verifikaciji mandatov ali izstopiti iz banke ali pa se odreči mandatu. Kljub tej jasni določbi sede poslanci vladnega bloka Voja Veljković, dr. M. Nincić, Nastas Petrović in drugi še dalje v svojih bankah in izvršujejo obenem poslanstvo v konstituenti. To so slabi zgledi.

Dnevni dogodki.

— Za delavska stanovanja v Osijeku. Občinski odbor v Osijeku je sklenil, da bo v bodoče prodajal potrebni svet za industrijska podjetja le takim tvežkam, ki se bodo obvezale, da v teku šestih mesecev začno graditi in da zgrade istočasno tudi potrebna stanovanja za svoje delavce.

— Gozdni požar na Straži. V občinskih gozdih na Straži je izbruhnil nedavno požar, kateri je uničil čez 100 manjših smrek. Požar se je razširil na 7 do 8 tisoč kvadrat. metrov. Orožniki iz Goricev in vaščani iz Srednje vasi, Zaloga, Povl in iz Kernečev; do 60 ljudi, so po večurnem naporu delu požar popolnoma pogasili.

— Tatvina smodnika. V času od 4. do 7. t. m. je bilo vlomljeno v leseno v gozdu se nahajajočo smodnišnico apnenčarja Iv. Tauferja iz Zagorja št. 26. Tat je odnesel približno 13 kg smodnika in toplomer. Kdo je ukradel smodnik, se ne ve.

— Kabaret in ministrica žena. »Beograd. Dnevnik« razkrinkava ta-le škandal: V Belgradu je obstojal neki kabaret, ki ni bil drugega nego navaden bordel Mestna oblast je zato ta »kabaret« zaprla. Na čudo so se pa zavzele za nadaljni obstoj tega

nočnega podjetja mnoge visoke osebe, in med temi žena nekega aktivnega ministra! Tako ima tudi Belgrad svoj »Reigen«.

— Obupen čin revne matere. Na Dunaju je vdova Ana Pabeschitz s svojimi tremi otroci v starosti od 8 do 14 let živela v veliki gmotni stiski. V obupu je te dni ponoči pustila odprto plinovno cev ter so vse štiri osebe našli mrtve.

— Izgnan iz kraljestva. Zaradi vohunstva, potepuštva in pustolovstva je za dobo 10 let izgnan iz kraljestva SHS 17 letni Josip Čeper iz Divače.

Koliko jih je, ki so iz gole nevednosti ali pa preslepljeni od zunanjega bleska v vrstah Sokolstva. Vsem tem je treba potisniti v roke brošuro: »Ajmo mi Sokolice, ki temeljito razkrije vse nakane Sokolov in prozorno osvetli njihovo sovraštvo do vere. Zato segajte pridno po nji! Izvod stane 5.50 K, več skupaj po 5 K. Razpošilja jo »Katoliška Liga«, Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

Nebesa na zemlji napovedujejo novodobni socialistični preroki. Če preberete knjižico »S krampom in gorjačo«, boste natančno spoznali, kako je s temi prerokovanji. Razpošilja in prodaja jo »Katoliška Liga«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Izvod stane 7 K, več skupaj po 6.50 K. — Istotam se dobi tudi brošura »Obljubljena dežela Socializma«, izvod 2 K, več skupaj po 1 krono 50 vin.

Ljubljanski dogodki.

Ij »Oražnov dijaški dom«. Ljubljansko okrajno sodišče je že včeraj dopoldne razglasilo dr. Oražnovo lastnoročno pisano oporoko. Pokojni dr. Ivan Oražen je imenoval za glavnega dediča vsemu svojemu premoženju in nepremičnemu premoženju — medicinsko fakulteto v Ljubljani. Vse premoženje naj se uporabi za ustanovitev in za vzdrževanje zavoda »Oražnov dom«, v katerem naj dobe prosto stanovanje v prvi vrsti nezakonski, ubogi medicinci slovenskega, srbskega in hrvaškega plemena, ki študirajo v Ljubljani. — Dalje je volil pokojni dr. Oražen znatna volila svoji služničadi, in sicer kuharici Miciki Kajtni, ki je pri njem 15 let zvesto in pridno služila, 30.000 K z drugimi vrednotami, hišnici Tonki Primozič, služeči pri njem 10 let, 15.000 K, hišniku Krajskeku razno obleko in cskrbniku Gerloviču v Kostanjevici razne premičnine na kostanjevski kmetiji. — Za izvršitelja oporoke je postavil svet. dr. Frana Goršiča, ki ima izdelati poseben statut za »dijaški dom« v smislu navodih pokojnikovih. Za zapuščinskega komisarja je bil postavljen notar dr. Schindinger. — Pogreb dr. Oražna bo v nedeljo ob 3. uri popoldne izpred Narodnega doma.

Ij Ljubljanski trg. Mesa vseh vrst je na trgu dovolj. Kvaliteta govejega mesa v splošnem ni prvovrstna. Cena zadnji del 30 K, prvi del 28 K. Vsled različne kvalitete govej. mesa se bo morala uvesti klasifikacija in kvaliteti primerno določiti cena. Slanina na trgu zaostaja, ker ni kupcev. Plačuje se povprek po 48 K kg. Svinjsko meso se je pričelo močnejše kupovati, cena I. vrste 32 K, II. vrste 30 K. Telečjeje mesa je na trgu v izobilju, cena I. vrste 24 K, II. vrste 22. Vsled onemogočenega izvoza je pričakovati zopetnega padca cene telečjemu mesu. Z jajci je bil ta teden vsaj delno založen po ceni 2 K za kos, ker se je preprečilo prekupevanje jajc po kolodvorih s tem, da je tržna straža od vsakega vlaka privedla kmetice na trg. Občinstvo se prosi, naj naznani vse one prekupe po mestu, ki brez obrt. dovoljenja kupujejo jajca in zbirajo zaloge. Ime ostane tajno. Domači sadni trg pojenjuje in se donajajo le še jabolka, slabe kvalitete po ceni 8—10 K kg. Mlečne preizkušnje zadnjih 14 dni so spravile na dan zopet nebroj potvorb.

Ij Pogon v Zg. Šiški. Včeraj ponoči je policija izvedla pogon v rajonu Zgornje šiške. Po raznih hišah in šupah so aretirali šest postopačev.

Ij Nahrbtnik, poln jestvin. Na Poljanskem nasipu je včeraj zjutraj stražnik ustavil redova Urbana Belovića, prihajajočega iz šentpeterske vojašnice s polnim nahrbtnikom raznih jestvin, zlasti makaronov in soli. Nahrtnik je hotel odnesti na Grad za nekega narodnika. Domneva se, da so bile jestvine vzete iz kuhinje garnizijskih zaporov.

Ij Vlom pri švab & Bizjaku. Včeraj ob ranih jutranjih urah so vlomili trije drzni vlomilci v manufakturno trgovino švab & Bizjak na Dvorskem trgu. Trgovino so enostavno odprli s ključem. Vlomilci so že iz trgovine odnesli 14 velikih zavojev manufakturnega blaga v vrednosti 80.000 K na nasip Ljubljani pri Čevljarskem mostu. Stražnik Anton Čuk je ob 4. uri zjutraj vlomilce prepodil. Blago so pustili na mestu. Tvrdka ne trpi nobene škode. Vlomilcev do sedaj še niso prijeli. V to tvrdko so vlomili zelo pogosti.

Ij Ženska noša. Propoved jutri, v nedeljo, dne 13. t. m. popoldne ob 5. uri v jezuitski kapeli.

Ij Nepreviden kolesar. Neki nepreviden kolesar je podrl na tla v Wolfvoji ulici okrajnega tajnika Aleksandra Šaferja, katerega so težko ranjenega na desni roki in rami prepeljali v bolnišnico.

Naša društva.

d šentjakobska prosveta. V nedeljo 13. t. m. zvečer ob šestih bo sestanek za stariše. Vse dobromisleče, kršćanske stariše vabimo, da se tega važnega sestanka gotovo udeležijo.

d Prosveta frančiškanske župnije priredi danes, 12. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani na porti frančiškanskega samostana zelo zanimivo predavanje s skiptičnimi slikami. Vljudno vabljeni vsi člani in prijatelji.

d Rokodelski dom. V nedeljo, 13. t. m. ob pol 8. uri zvečer uprizaro katol. društvo rokodel. pomočnikov v lastnem domu Meškovo dramo »Matie«. Silvo igra gđc. Anica Persičeva, Tinko gđc. Podgorska, župnika g. V. Rudolf, Milana g. Gajeta, Križnika g. Ante P. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v nedeljo dopoldne od 10.—12. ure v Rokodelskem domu (I. nadstr.) (k)

Širite „NOVI ČAS“

Odgovorni urednik Anton Marincsek.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Razno pohištvo in več lepih slik je na prodaj. Dunajska cesta 25. 19

K-krupice črne	F. BRUMAT	K-krupice črne
	LJUBLJANA	
	Usadovstvo manufakturno in žirino	
	po konkurenčni ceni.	
Mestni trg 25. I.		

Kolesa, pnevmatiko, motocikle

»sa dale in cpremo priporoča

J. GOREC

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 14.

Zopet nekaj za Vas!

Mušiči Vas glavoobol?
Trganje po udih?
Gihit in revmatizem?
Prehlajenje? Nesparvanje? Nervoznost?

Poizkusite tudi Vi Fellerjev pravi Elia Fluid. Cudili se bodeite in hvalili Fellerjev Elia Fluid kot dober prijatelj vaših udov! 6 dvonastil ali 3 veliki specialni steklenici po 42 K. Rovna prašek in tablete zoper revma 15 K. Aspirin praški 15 K.

Ali kašljate?

Sluz odstrani ope in kašelj tolaži Zagorci prani sok 9 K. Hega-plačice (prane pastile) zoper kašelj 750 K. Bonboni iz slada in erpota od 3 K naprej. Prani čaj proti kašlju 8 K. Flakeri prah 8 K. Guajakoli sirup na zdravilni prah 40 K. Lipov čaj 8 K.

Zobobol?

Zobne kapljice 5 K. Zeleno olje 30 K. Očesna voda 5 K.

Srbočica, garjo.

Mazilo zoper garje 12 K. Naphtolno mazilo 16 K. 15 K. Zvepljeno mazilo 12 K. Vsa ostala mazila balor Zinkovo mazilo, belozeleno mazilo, aromatično mazilo, lavorovo mazilo v steklenih po 3, 7 in 12 K. Mazilo za rane 15 K. Groboje mazilo in karni evat 12 K. 60 K. Mazilo zoper ozeblino 15 K. Dihalno obliž, repni obliž 2 K. 4 K. Cvet in mazilo zoper golšo 15 K.

Zdravila za živino.

Zivnati prah 1 skatila 750 K. Mazilo za konje 25 K. Arnika-in 35 K. Grenka sol 3 K. Krotlin 15 K. Terpentinsko olje 6 K. 10 K. Gosti terpenlin 5 K. 10 K. Mazilo zoper uši 3 K. 10 K.

Pri vprašanju

naj se prilože poštne znamke za odgovor.

Ali Vam želodro ni v redu? Težka prebava? Nimate teka?

Op. kako bodeite zadovoljni, če poizkusite Fellerjeve prave Elia-kroglice! To so resnično dobre! 6 skatila 18 K. Sagrada Barber 12 K. Zelodoc okrepčujoča 8 K. 8 K. tinktura 30 K. Balsam in živilski esenci 6 K. Pravi Seebacher balsam 15 K.

Za prebavo!

Pravilni prašek 4 K. Soda bicarbona 3 K. Otvarjalna želodčna sol 6 K. Karlsbadska sol 6 K. Begebarol 3 K. »Hega« (fiziološke soli) po prof. Nourser-ju 1 skatila 25 K. Najfinše ričonovo olje 6 K. 30 K. 7 K. 10 K. 20 K. 30 K. 40 K. 50 K. 60 K. 70 K. 80 K. 90 K. 100 K. 110 K. 120 K. 130 K. 140 K. 150 K. 160 K. 170 K. 180 K. 190 K. 200 K. 210 K. 220 K. 230 K. 240 K. 250 K. 260 K. 270 K. 280 K. 290 K. 300 K. 310 K. 320 K. 330 K. 340 K. 350 K. 360 K. 370 K. 380 K. 390 K. 400 K. 410 K. 420 K. 430 K. 440 K. 450 K. 460 K. 470 K. 480 K. 490 K. 500 K. 510 K. 520 K. 530 K. 540 K. 550 K. 560 K. 570 K. 580 K. 590 K. 600 K. 610 K. 620 K. 630 K. 640 K. 650 K. 660 K. 670 K. 680 K. 690 K. 700 K. 710 K. 720 K. 730 K. 740 K. 750 K. 760 K. 770 K. 780 K. 790 K. 800 K. 810 K. 820 K. 830 K. 840 K. 850 K. 860 K. 870 K. 880 K. 890 K. 900 K. 910 K. 920 K. 930 K. 940 K. 950 K. 960 K. 970 K. 980 K. 990 K. 1000 K.

Slahokrvnost?

Tokoči železni ekstrakt 40 K. Železni albuminat 40 K. Na zdravilni predpis Azoferintokotletetiz lekmarske sv. Duha na Dunaju 25 K. Hegaferin 45 K. Apneti 20 K. 30 K. 40 K. 50 K. 60 K. 70 K. 80 K. 90 K. 100 K. 110 K. 120 K. 130 K. 140 K. 150 K. 160 K. 170 K. 180 K. 190 K. 200 K. 210 K. 220 K. 230 K. 240 K. 250 K. 260 K. 270 K. 280 K. 290 K. 300 K. 310 K. 320 K. 330 K. 340 K. 350 K. 360 K. 370 K. 380 K. 390 K. 400 K. 410 K. 420 K. 430 K. 440 K. 450 K. 460 K. 470 K. 480 K. 490 K. 500 K. 510 K. 520 K. 530 K. 540 K. 550 K. 560 K. 570 K. 580 K. 590 K. 600 K. 610 K. 620 K. 630 K. 640 K. 650 K. 660 K. 670 K. 680 K. 690 K. 700 K. 710 K. 720 K. 730 K. 740 K. 750 K. 760 K. 770 K. 780 K. 790 K. 800 K. 810 K. 820 K. 830 K. 840 K. 850 K. 860 K. 870 K. 880 K. 890 K. 900 K. 910 K. 920 K. 930 K. 940 K. 950 K. 960 K. 970 K. 980 K. 990 K. 1000 K.

Sredstvo zoper gliste!

Elsa glistovni sladkorji 1 vrstica 750 K. sladkorji ali čisto glistovno sone na tehniku od 4 K naprej.

Proljev, dlareja?

Bastlerjeve kolera kapljice 15 K. Kréno kapljice 10 K. Clmetove kapljice, Malisov cvet, kamilene kapljice, Prominove kapljice, Ealdran kapljice, Hofmanove kapljice mala steklenica 2 K. velika 30 K. Babrove kapljice (Bergel-tropin) za žene 3 K.

Državna trošarina

se računa pri alkoholnih pripravkih posebno, anupak samo po lastnem strošku.

Omot in poštnina

se računa posebno, toda največje. Priporoč. se ved na enkrat naročiti, kajti stroški na več roba razdeljeni, manj znašajo.

II. Naročila se adresirajo na:
EVGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg 245. Hrvatska.